

[Larsen (Bjerre).]

alene det første, men flere Aar. Begyndelsesvilkaarene har ved mange Udstykninger været i højeste Grad ulige. Det er for at skabe Ligelighed, at denne Bestemmelse er indsat i Lovforslaget, og dette er absolut rigtigt.

§ 28 omhandler Byggelaanet, og det foreslaas, at Laanesummen sættes til højst 10 000 Kr. ved passende Bygningers Opførelse til saadanne Husmandsbrug. $\frac{9}{10}$ af Laanesummen forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt., hvilket altsaa vil sige, at naar Laanet er Maksimum, forrentes kun 9 000 Kr. Laantageren kan tage mindre Laan end 10 000 Kr. til Bygningers Opførelse og har saa Lov til i Løbet af 5 Aar ved Tillægsbygninger at naa op til det fulde Beløb. Denne Bestemmelse vil dog neppe blive anvendt i ret mange Tilfælde, da det nok skal vise sig, at de allerfleste vil bygge for hele Laanesummen med det samme, idet de nuværende Produktionsforhold indenfor Husmandsbrug netop kræver rigelig Plads i Staldene, saaledes at de 10 000 Kr. vil medgaa fuldt og helt til Opførelse af Bygninger, der er store nok. Men, som sagt, for dem, der maatte ønske det, er der Lejlighed til at gaa frem med Tillægsbygninger igennem 5 Aar.

Foruden til de nævnte Husmandsbrug kan der ogsaa ydes Laan til Bygninger paa mindre Gaardmandsbrug, der, som jeg tidligere har nævnt, ogsaa kan oprettes efter denne Lov, naar Forholdene ellers taler derfor og Landbrugsministeren giver sit Samtykke dertil.

Byggelaanene til disse Landbrug, hvis Jordareal er begrænset til 15 ha, maa ikke overstige 15 000 Kr. Hele Laanesummen forrentes med 5 pCt. og er afdragsfri i 5 Aar, hvorefter der ydes 1 pCt. i Afdrag. Dette Forhold er ikke ukendt i vor Lovgivning, idet en lignende Lov gældende for Sønderjylland blev vedtaget i Rigsdagen i den korte Sommersamling 1929. Jeg benytter Lejligheden, da det altsaa delvis er den for Sønderjylland gældende Ordning, der søges lovfæstet her, til at sige, at jeg betragter det som en Selvfølge, at nærværende Lovforslag, om det ophøjes til Lov, bliver gældende ogsaa for Sønderjylland, dog saaledes at forstaa, at den i Sommeren 1929 vedtagne Lov vedbliver at gælde, saa længe de ved denne Lov bevilgede Midler ikke er opbrugt, men naar disse Midler er opbrugt, maa den paagældende Lov være bortfaldet og nærværende Lov træde i Stedet.

I § 29 berøres der ogsaa et omstridt

Spørgsmaal, idet denne Paragraf giver Landbrugsministeren Bemyndigelse til ved Oprettelsen af Husmandsbrug efter Indstilling af Amtskommissionerne og Statens Jordlovsudvalg at yde Etableringslaan af Statskassen. Laanet ydes til Anskaffelse af Besætning og Inventar og maa udgøre indtil en Tiendedel af Vurderingssummen for Jord og Bygninger, dog ikke over 2 000 Kr. Det forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. og er afdragsfrit i de første 5 Aar, hvorefter det afdrages i Løbet af 10 Aar. For Laanet gives der Pant i Bruget med Bygninger, Besætning og Avlsredskaber. Der foreslaas hertil anvendt en Sum af $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. aarlig.

Denne Bestemmelse var der Uenighed om i Fjor, men jeg vil dog gerne sige, at den vil være af overmaade stor Betydning, for er der et Punkt, hvorpaa mange dygtige Nybegyndere strander økonomisk, er det netop ved Fremskaffelsen af Driftskapital. Den lille opsparede Kapital; de sætter i deres nye Brug, vil meget let gaa, uden at de faar den nødvendige Besætning, og pludselig staa de saa paa bar Bund og har langt fra det, der er nødvendigt til at skaffe et godt økonomisk Resultat.

I Nutidens Landbrug kræves der en meget stor Driftskapital, og naar Nybyggerne mangler denne, hvad gør de saa? Ja, i mange Tilfælde gaar de paa Auktioner og køber en Vare, som sjælden er god, som i Regelen bringer Tab, og saa gaar det ned ad Bakke for dem, og hvis ikke den Fremgangsmaade følges, tyer de til Veksler, Kautionslaan o. s. v., og saa gaar det ogsaa ned ad Bakke. Høje Renter og store Afdrag har gjort det af med mange af vore unge Nybyggere, saa de har maattet vige Pladsen for andre, der maaske slet ikke er dygtigere, men har det, de første manglede, nemlig Driftskapitalen, fordi mange af dem kommer fra Hjem, der har kunnet give dem den nødvendige økonomiske Støtte.

Det er netop overfor saadanne Forhold, Lovforslaget ønsker at bringe Hjælp; man vil hjælpe Nybyggerne over denne vanskelige Situation og give dem det Skub frem, der kan være afgørende for, at de kan fortsætte. Og disse i nærværende Paragraf foreslaaede Laan er en Haandsrækning netop til den dygtige unge Mand eller Kvinde, som kommer fra det fattige Husmands- eller Arbejderhjem for at grunde deres eget Hjem, som kommer uden Ud-sigt til at faa nogen som helst økonomisk Støtte fra de Hjem, der har haft svært ved at klare Dagen og Vejen, hvad det økonomiske angaar, for den Familie og den Børne-